

Zarządzenie Biskupa Włocławskiego w związku z wprowadzeniem stanu epidemii w Polsce

W związku z wprowadzeniem w dniu 20 marca br. w godzinach wieczornych stanu epidemii na terenie całego kraju, z dniem 22 marca ustanawiam dla Diecezji Włocławskiej następujące zasady pełnienia posługi duszpasterskiej:

1. Msza święta

- a. Zgodnie z zarządzeniem władz państwowych w liturgii nie może uczestniczyć więcej niż 50 osób. Na drzwiach wejściowych do świątyni należy umieścić wyraźną informację na ten temat. Należy policzyć osoby wchodzące do kościoła. W praktyce oznacza to, że w pierwszej kolejności w Eucharystii mogą uczestniczyć osoby związane z intencją danej Mszy św.
- b. Wiernych należy zachęcić do skorzystania z dyspensy i uczestniczenia w Mszach świętych oraz innych nabożeństwach, rekolekcjach za pośrednictwem mediów. Duszpasterz powinien zwięźle wyjaśnić wiernym, jak należy uczestniczyć w takiej formie Mszy świętej oraz wyjaśnić, na czym polega Komunia duchowa.
- c. Ze względu na okoliczności liturgię należy sprawować przy zaangażowaniu minimalnej liczby posługujących.
- d. Znak pokoju należy przekazywać przez skinienie głowy, bez podawania sobie rąk. Dotyczy to także koncelebransów.
- e. Komunia Święta koncelebransów powinna przebiegać następująco: główny celebrans przyjmuje Komunię Świętą przez zanurzenie. Następnie w taki sam sposób przyjmują Komunię Świętą koncelebransi. Ostatni z kapłanów dokonuje puryfikacji (por. OWMR 248).
- f. Zaleca się dezynfekowanie rąk bezpośrednio przed udzielaniem Komunii Świętej.
- g. Komunia Święta wiernych – zaleca się i zachęca się do przyjmowania Komunii Świętej na rękę. Duszpasterze winni przed Mszą świętą wytłumaczyć wiernym, jak należy przyjmować Komunię Świętą na rękę. Obowiązkiem wiernego jest spożycie Komunii Świętej przy kapłanie, a obowiązkiem kapłana dopilnowanie, aby wierny to uczynił. Nie wolno odchodzić z hostią na dłoń od ołtarza. Nikomu jednak nie można nakazywać przyjęcia Komunii Świętej na rękę, można tylko do tego zachęcać.
- h. Osoby, które będą pragnęły przyjąć Komunię Świętą do ust mogą to zrobić po zakończeniu jej rozdzielania wiernym na rękę. Kolejność zatem jest następująca – najpierw przyjmują Komunię Świętą wierni na rękę, a następnie wierni do ust. Jeśli obecny jest więcej niż jeden kapłan, można również zastosować następujący schemat: jeden z kapłanów rozdziela Komunię Świętą na rękę, drugi do ust.
- i. Komunii Świętej udziela się wiernym wyłącznie pod postacią chleba.
- j. Istnieje możliwość, aby wierni, którzy łączą się duchowo ze wspólnotą Kościoła poprzez transmisję Mszy świętej za pośrednictwem telewizji, radia lub Internetu, mogli w wyznaczonych godzinach przyjąć Komunię Świętą w kościele, podchodząc pojedynczo w taki sposób, aby zachować normy bezpieczeństwa.
- k. W obecnej sytuacji zawieszona zostaje jakakolwiek parafialna posługa Nadzwyczajnych Szafarzy Komunii Świętej.
- l. Koncelebransi i wszyscy posługujący przed rozpoczęciem liturgii powinni dokładnie umyć ręce i kierować się zasadami higieny.
- m. Należy utrzymywać w należytej czystości paramenty liturgiczne i często zmieniać bieliznę kielichową.

2. Sakrament pokuty

- a. W chwili obecnej możliwa jest jedynie celebracja sakramentu pokuty zgodnie z obrzędem pojednania jednego penitenta. Nie istnieją przesłanki do zastosowania rozgrzeszenia ogólnego.
- b. Nie jest możliwa spowiedź przez środki komunikacji elektronicznej (np. telefon, komunikator internetowy itp.).
- c. Zakazana jest publiczna spowiedź z indywidualnych grzechów.
- d. Nie należy organizować nabożeństw pokutnych.
- e. Między niedzielnymi Mszami św. kapłani winni pozostawać do dyspozycji wiernych, którzy poproszą o wysłuchanie spowiedzi, udzielenie Komunii św. czy sakramentu namaszczenia chorych.
- f. W dni powszednie duszpasterze winni proponować dodatkowe okazje do spowiedzi. Dlatego należy wyznaczyć stałe godziny spowiedzi i podać je do wiadomości wiernych. W tym czasie duszpasterze powinni oczekiwać na wiernych w wyznaczonych miejscach.
- g. Zgodnie z notą Penitencjarii Apostolskiej o sakramencie pokuty w aktualnej sytuacji pandemii z dnia 20.03.2020 r., zaleca się możliwość spowiedzi poza konfesjonałem (KPK kan. 964 § 3). Spowiedź poza konfesjonałem powinna odbywać się w miejscu dobrze przewietrzonym, z zachowaniem odpowiedniego dystansu (Stolica Apostolska dopuszcza nawet używanie maseczek ochronnych przez spowiednika), zwracając absolutną uwagę na sakrament i konieczną dyskrecję.
- h. W obecnych warunkach można sprawować ten sakrament np. w kościele, w kaplicy, w zakrystii, w sali katechetycznej, w biurze parafialnym lub w innym godnym miejscu po odpowiednim przystosowaniu, pozwalającym na zachowanie prywatności, właściwej przestrzeni i zasad bezpieczeństwa. Miejsce sprawowania sakramentu pokuty i pojednania należy odpowiednio oznaczyć, by było łatwo dostępne dla penitenta. Pomieszczenia należy często wietrzyć.

- W takich kaplicach/pomieszczeniach penitent może spowiadać się klęcząc lub siedząc z zachowaniem odpowiedniej odległości od spowiednika. Na czas rozgrzeszenia penitent winien uklęknąć. Spowiedników obowiązuje komża i stuła. Jeżeli gdzieś jeszcze praktykuje się zwyczaj całowania stuły po spowiedzi, należy go zaniechać.

- Wierni winni oczekiwać na spowiedź zajmując miejsce we wskazanych ławkach, a nie stojąc obok siebie w kolejce (zachowanie odległości między ludźmi, jak również troska o dochowanie tajemnicy spowiedzi). Na ławkach można rozłożyć materiały duszpasterskie służące przeprowadzeniu rachunku sumienia.

- i. Jeżeli jednak spowiedź miałaby się odbywać w konfesjonale, to z uwzględnieniem następujących zasad: zawieszają się możliwość spowiedzi w zamkniętych konfesjonałach. Należy spowiadać w otwartych konfesjonałach (otwartych zarówno dla spowiednika, jak i penitenta) i zabezpieczyć kratki folią. Folię należy dezynfekować lub zmieniać codziennie. Do tego celu najlepiej wykorzystać przezroczyste folie typu stretch (wytrzymałe, samoprzylepne).
- j. Kodeks Prawa Kanonicznego (kan. 960) wyraźnie wskazuje, że w razie niemożliwości fizycznej obecności penitenta stosuje się inne drogi pojednania, a nie spowiedź. Kodeks Prawa Kanonicznego w kan. 916 wskazuje, że zawsze ilekroć istnieje poważna racja i nie ma sposobności wyspowiadania się, wtedy dla usposobienia duszy do stanu łaski wierny „jest obowiązany wzbudzić akt żalu doskonałego, który zawiera

w sobie zamiar wyspowiadania się jak najszybciej”. Katechizm Kościoła Katolickiego w nr 1452 objaśnia, że „żał, który wypływa z miłości do Boga miłowanego nade wszystko, jest nazywany *żalem doskonałym* lub *żalem z miłości (contritio)*. Taki żal odpuszcza grzechy powszednie. Przynosi on także przebaczenie grzechów śmiertelnych, jeśli zawiera mocne postanowienie przystąpienia do spowiedzi sakramentalnej, gdy tylko będzie to możliwe”. Zawsze należy pamiętać, że uzyskane w ten sposób odpuszczenie grzechów jest związane z obowiązkiem ich wyznania podczas najbliższej możliwej okazji do spowiedzi, pod karą wpadnięcia na nowo w grzech śmiertelny.

- k. Ponieważ w czasie świątecznym zazwyczaj kapłani są mocno zaangażowani w wiele dzieł (przygotowanie liturgii, nabożeństwa wielkopostne, głoszone rekolekcje), to w obecnym okresie istnieje możliwość, aby poprzez odwołanie uroczystych celebracji mogli mieć więcej czasu na spowiadanie wiernych w utrudnionych warunkach.

3. Posługa chorym

- a. Zawieszane zostają pierwszopiątkowe i przedświąteczne wizyty u chorych. Należy zachęcić chorych do Komunii duchowej, jak również do ofiarowania swego cierpienia w intencji ustania pandemii koronawirusa oraz w intencji osób zakażonych wirusem i niosących im pomoc.
- b. Należy za to spieszyć z pomocą na wezwanie do osób, u których stan zdrowia uległ pogorszeniu lub znajdujących się w niebezpieczeństwie śmierci.
- c. W szpitalach posługę kapelanów należy dostosować do zrzędzeń władz szpitala.
- d. Względem chorych objętych kwarantanną należy przestrzegać postanowień kompetentnych władz. To do nich należy określić formę kontaktu z chorym. Zawsze pozostaje do dyspozycji telefon, przez który można porozmawiać, zachęcić do Komunii duchowej, czy też wzbudzenia aktu żalu doskonałego (por. Kan. 916 KPK).
- e. Ręce należy zdezynfekować przed, jak i po wizycie u chorego. W przypadku udzielania sakramentu namaszczenia chorych nie należy używać rękawic ochronnych. W uzasadnionym przypadku wystarczy jedno namaszczenie na czole lub innej części ciała i wypowiedzenie całej formuły (por. Kan. 1000 §1 KPK).

4. Pogrzeb

- a. Obowiązuje przepis o zgromadzeniach do 50 osób. Dlatego w pogrzebach winna uczestniczyć tylko najbliższa rodzina. Dotyczy to również zgromadzeń w miejscach otwartych, a takim jest także cmentarz.
- b. O powyższych przepisach należy poinformować rodzinę i zalecić, aby poza najbliższymi krewnymi nikt inny w pogrzebie nie uczestniczył, a w każdym razie nie więcej niż 50 osób.
- c. Msza pogrzebowa ma być celebrowana w dniu pogrzebu rano w kościele parafialnym (lub za zgodą rodziny w innym uzgodnionym czasie), jedynie w obecności rodziny, bez ciała zmarłego.
- d. W odniesieniu do liturgii pogrzebowej należy zrezygnować z organizacji konduktów (między kościołem a cmentarzem). Należy pamiętać o nieotwieraniu trumny.
- e. Należy używać wyłącznie trzeciej formy pogrzebu, czyli stacji na cmentarzu, bez wchodzenia do kaplicy cmentarnej.

5. Inne

- a. Zawieszono zostają wizytacje kanoniczne, bierzmowania i wszystkie wydarzenia o charakterze ogólnodiecezjalnym.
- b. Do rozważenia duszpasterzy należy decyzja o organizowaniu w świątyni innych celebrowacji niż Msza święta.
- c. Należy tworzyć w kościołach okazje do adoracji Najświętszego Sakramentu w ciszy, aby wierni mogli wstępować tam na modlitwę osobistą.
- d. Zaleca się, aby parafie ze swoich świątyń – w miarę możliwości technicznych – transmitowały w mediach społecznościowych niedzielną Mszę św. z homilią duszpasterza, jak również codzienną wieczorną modlitwę różańcową.
- e. Należy zaktualizować internetowe strony parafialne, strony na Facebooku, podać wiernym aktualne numery telefonów.
- f. Odwołano zostają wszelkie celebrowacje poza świątynią (np. Drogi Krzyżowe ulicami wsi i miast).
- g. Zawieszono zostają Ekstremalne Drogi Krzyżowe.
- h. Zawieszono zostają wszelkie formy parafialnych i dekanalnych spotkań formacyjnych w grupach, w tym spotkania narzeczonych w ramach katechezy, dzieci i rodziców przygotowujących się do Pierwszej Komunii Świętej, młodzieży przygotowującej się do sakramentu bierzmowania, itp.
- i. Celebrowacja sakramentu chrztu świętego powinna odbywać się poza Mszą świętą. Jeżeli danego dnia jest więcej chrztów – nie należy organizować chrztów zbiorowych, ale udzielać chrztu pojedynczo w odpowiednich odstępach czasowych. W liturgii chrzcielnej wodę należy każdorazowo zmienić i poświęcić. Nie można używać wody wcześniej poświęconej.
- j. Celebrowacja sakramentu małżeństwa powinna odbywać się tylko z udziałem narzeczonych, świadków i koniecznej obecności najbliższych członków rodziny.
- k. Należy zachęcić do organizowania parafialnego wolontariatu osób pełnoletnich, by okazać solidarność z osobami starszymi i potrzebującymi, wyjść im z niezbędną pomocą w czasie, gdy powinni pozostać w domach.
- l. Księżom Emerytom zaleca się pozostawanie w domach.
- m. Księża powinni wyrażać bliskość ze swoimi wiernymi poprzez dostępną w obecnych warunkach posługę sakramentalną i duszpasterską oraz osobistą modlitwę za powierzony sobie lud. Każdego dnia o godz. 20.30 duszpasterze – bez udziału wiernych – winni odmawiać w kościele różaniec w intencji ustania epidemii, ochrony przed chorobami, za osoby posługujące chorym, a także o pokój serc i łaskę nawrócenia.

Powyższe zarządzenia obowiązują do odwołania.

Pozostałe ustalenia – zawarte w Komunikacie Kurii Diecezjalnej z dnia 13 marca br. – nadal obowiązują, o ile nie zostały zmienione bądź zniesione obecnym zarządzeniem.

+ *Wiesław Mering, Biskup Włocławski*

ks. Artur Niemira, kanclerz Kurii

L.dz. 371/2020, Włocławek, 21 marca 2020 r.